

ჩემი გაზეთი

№4 (32)

ბალდათის მუნიციპალიტეტი, ა. (ა.) ი. ვ. ხელოვნებისა და ხალხურის განვითარების ცენტრი

ჯადიქ მაიაკოვსკი — 125

ღვთაებრივი ყმაწვილი

„მაიაკოვსკი ღვთაებრივი ყმაწვილია, რომელიც არავინ იცის საიდან გამოგვეცხადა“ — უთქვამს ანა ახმატოვას. „საქართველოდან, უფრო ზუსტად... ბალდათიდან, ბალდათიდან მოვიდა. ასე წლის შემდეგ ვპასუხობთ დიდ რუს პოეტ ქალბატონს... ჩვეულებრივ სიმალეებს ზღვის დონიდან ზომავენ, არავის უნდა გაუკვირდეს, თუ მეოცე საუკუნის რუსული პოეზიის ამ დიდი მთის სიმალე „ხანისწყლის“ დონიდან ავითვალთ, ის იყო მისი პირველი ემბაზი. ხანისწყლის ხმაური, ხანისწყლის ტალღების რიტმი იგრძნობა მის პოეზიაში, სმენა უნდა ამის გაგონებას, მზერა უნდა ამის დანახვას...“ ასე პასუხობს მართლაც დიდ რუს

პოეტს შესანიშნავი ქართველი პოეტი ზაალ ებანოიძე, რომლის უტყუარ ალლოს არ შეიძლება სხვაზე უკეთესად არ ეგრძნო ამ მიწიდან ამოზრდილი პოეტური სამყარო. დიას, მაიაკოვსკი ქართველია თავისი ბუნებით, უფრო სწორად: „მაიაკოვსკი დავალებულია იმერეთის ბუნებით, მაიაკოვსკის ტემპერამენტი იმერეთის ტემპერამენტი“ — როგორც ამბობს გალაკტიონი და თუ უფრო მეტი სიზუსტე გვინდა ამ საკითხში, ზაალ ებანოიძეს დავუკითხოთ — „ხანისწყლის ხმაური, ხანისწყლის ტალღების რიტმი იგრძნობა მის პოეზიაში“.

„სამშობლო სოფელი ბალდათი, ქუთაისის გუბერნია, საქართველო“. ასე ამბობს რუსული პოეზიის აისბერგი — ვლადიმერ მაიაკოვსკი თავის ავტობიოგრაფიულ წიგნში: „მე თვითონ“. თან ამ სათქმელს მთავარს უწოდებს.

„ვალში ვარ
თქვენთან —
დიდ ბროდების ლამპიონიაც,
ბალდათის ზეცავ,
სივრცეში რომ არ გაქვს
საზღვარი,
ჩვენი არმიაც,
ალუბლებო იაპონიის,—
და მის წინაშე
რაზეც წერა
ვერ მოვასწარი“.

მთარგმნელი: მიქელ პატარიძე
ეს არის სტრიქონები მაიაკოვსკის ლექსიდან „საუბარი ფინისსპექტორთან პოეზი-

აზე“. მაშინ როცა საბჭოთა ხელისუფლებამ ანგარიში დაიწყო თუ რამდენი ჰქონდა პოეტს „სისტემის“ ვალი, მან ამ ლამაზი სტრიქონებით გასცა პასუხი. ის თვლიდა, რომ მათი არა და ვალი ჰქონდა ბალდათის ზეცის, ქართული მიწის, ვალი სიყვარულის. ამ მიწიდან აფრენილმა მსოფლიო დაიპყრო თავისი გენიალური სტრიქონებით, უშრეტი პოეტური ენერჯითა და სურვილით, შეეცვალა სამყარო უკეთესობისკენ.

აქაურ სიტბოს შეჩვეული კაცისთვის ყოველთვის რთულია „სხვა“ სამყაროში ცხოვრება, მარტოსულად გრძნობს თავს. ანდამატივით რომ იზიდავს დაბადების და ბავშვობის ადგილები.

„შმაგი ცხოვრების ვკითხულობდი თითუღ ასოს!

მიდიხარ საით მიგაქანებს, ნეტავ განგება.
ზურგანთა ხელად იქცეოდა ხელებში

ლასოდ,
ეტლის გამხდარი ჯაგლაგები კი —

მუსტანგებად.

ბავშვობა ჩვენი, შორეული, თუ

გახსოვს ისე,

ჩასაფრებული ქუთაისში, ყვავილნარიდან,

კოლუმბის გემებს რომ ვუშენდით

მონამლულ ისრებს?“

ვლ. მაიაკოვსკი. „მექსიკა“

„წავიდეთ ბიჭებო ტფილისში. ეს ერთადერთი ქალაქია, ჩემი ქალაქი, სადაც აყალმაყალი არ იქნება, უყვართ ახალი პოეტები და სტუმრების დახვედრაც იციან“. ასე

ეპატიუებოდა მაიაკოვსკი თავის მეგობრებს საგასტროლოდ საქართველოში 1914 წელს. მაშინ ქუთაისში ჩამოვიდა, ერთი დღით ჩამოიზრინა, როგორც ჩვენთან იტყვიან. ბალდათში ჩამოსვლა ვერ მოახერხა.

1963 წელს ნიკოლოზ შენგელია იგონებდა: „1930 წლის 13 აპრილს, ქართველი მწერლებისა და ხელოვნების მუშაკთა დავალებით, ვლადიმერ მაიაკოვსკი საქართველოში მოვიწვიე. გვიწოდებდა გვეზიმა პოეტის იუბილე და მოსკოვიდან მისი გამოფენა ჩამოგვეტანა. დიდხანს და დაწვრილებით ვმსჯელობდით ამ გამომგზავრების თაობაზე. ბოლოს ვლადიმერ ვლადიმერის ძემ მითხრა: — ტფილისში მუშაობის, საჯარო გამოსვლების შემდეგ ჩემს მშობლიურ ბალდათში ჩავალ. დილით თავზარდამცემი ამბავი შევტყვევეთ — ჩვენი მაიაკოვსკი ცოცხალი აღარ იყო“.

ცოტა ძნელია იმის დაჯერება, რომ გენიალური პოეტი, კონკრეტული შემოქმედებითი და ცხოვრებისეული გეგმებით (აპირებდა რომანისა და დიდი პოემის დაწერას, ოჯახის შექმნას, მშობლიურ ბალდათში ჩამოსვლას) ასეთ გაურკვეველ და საეჭვო გარემოებებში იკლავდეს თავს, „ეს“ იმ რეჟიმის კისერზე იყოს, ჩვენ კი მოვიტყუეთ თავი, დავიჯეროთ მისი თვითმკვლელობის ისტორია. ერთი ცხადია, ის იქ, სიცოცხლის ბოლო დღეებში უაღრესად არამეგობრულ, უფრო სწორად, მტრულ გარემოში იმყოფებოდა. რომ ჩამოსულიყო, იქნებ მისი მშობლიური ბალდათი, ქუთაისი, საქართველო შეშველებოდა მძიმე სულიერი კრიზისის გადალახვამ.

კოტე კიკნაძე

გ ვ ა ნ ს თ ვ ს

ვლადიმერ მაიაკოვსკის შემოქმედებაში, მართალია, არ ჩანს ეკატანისა და შირაზის ბაღების ვარდები და არც მათი სურნელება იგრძნობა, მაგრამ ცივილიზებული ბარბაროსობის ეპოქა მასშტაბურად არნახული ძალითა და ექსპრესიულობითაა წარმოდგენილი, სწორედ იმ სიმალდით, როგორც ბაირონმა ასახა თავისი ეპოქის კაცობრიობის ტრაგიკულობა და სევდა „ჩაილდ ჰაროლში“.

ვლადიმერ მაიაკოვსკი მთელი სხეულითა და სულით შეჭიდებია სინამდვილის მხატვრულად გარდაქმნას და ისეთი სინამდვილის შექმნაზე ზრუნავს, რომელიც დააკმაყოფილებდა მის გულწრფელ მორალურ სურვილებსა და მის, გარკვეულწილად, მიამიტურ ბუნებას. იმ მტრულ და არნახულად არეულ გარემოში, რომელშიც მას უხდებოდა ყოველდღიური მუშაობა, შეუძლებელი იყო არ დაგეგვია შეცდომები, რომელიც კიდევ უფრო სახიერად დაანახებდა მისი დროის დარღვეულ კავშირებს.

სევდიანი ოპტიმიზმით გასცქერის პოეტი მომავალს და დაუკმაყოფილებლობის გრძნობით აღმოხდება — ბალდათის ზეცის, იაპონიის ალუბლებისა და ბროდების ლამპიონების წინაშე გადაუხდელ ვალზე

წუხილი.

თითქოსდა მშვენიერ ქალთა გარემოში მოქცეულა და იკმაყოფილებს თავის სასიყვარულო სურვილებს, სინამდვილეში კი ეს მეტად საეჭვო ქალთა გარემო უნდობლობით უცქერის მას და მხოლოდ საკუთარი მოთხოვნილებებისა და სურვილების დაკმაყოფილებისათვის გაუბამს პოეტთან ურთიერთობა; არც თუ იშვიათად კიდევ

ვაც ბრძანებლობენ მასზე და უხერხულ მდგომარეობაში აყენებენ პოეტს.

ვლადიმერ მაიაკოვსკი თვალს უსწორებს ანწყოს და მაღალი მორალურ-პოლიტიკური პათოსით ქმნის თავის შედეგებს — „კარგია“, „150000000“, „ფლიტა ხერხემალი“, „ბალინჯო“, „აბანო“ და სხვა მრავალს. მასზე, როგორც პოლიტიკურ პოეტზე, ზოგჯერ უარყოფითად ლაპარაკობენ, მაგრამ მოდი ვთქვათ, რომელი დიდი პოეტი არ იყო პოლიტიკური პათოსით დატვირთული: დანტე

ბაირონი, შელი, შილერი, ჰიუგო, პუშკინი, ადამ მიცკევიჩი, პასტერნაკი, ცეცხაევა, ახმატოვა და ბევრი სხვა.

სწორედ ამიტომაც იყო ყველა აქ ჩამოთვლილის ცხოვრება ტრაგიკული და მაღალზნობრივი. ვლადიმერ მაიაკოვსკიც ამ უმაღლეს პოეტთა კასტის უსათვალსაზრისო ნევრია და სიკვდილი მისი, ორივე შემთხვევაში, თვითმკვლელობისა თუ პოლიტიკური ტერორის გზით, მის პიროვნებას აქცევს, როგორც ბოლშევიკური ავტორიტარიზმის განაჩენის გამომტან სიმბოლურ ფიგურად. იგი ერთგვარი წინასწარმეტყველებით მიმართავს თაობებს:

„громче из сжатого горла храма
хрипи, похоронный марш!
люди!
когда канонизируете имена
погибших,
меня известней—
помните...“

ვლადიმერ მაიაკოვსკიმ თავისი გენიალურობით მოახდინა საკუთარი სახელის კანონიზირება და ამიტომაც მუდამ გვემახსოვრება იგი.

ნუგზარ კუჭუხიძე

ვლადიმერ მაიაკოვსკის სახლ-მუზეუმის ისტორია

როგორც ცნობილია, დიდი რუსი პოეტი, მხატვარი, მსახიობი, სცენარისტი და დრამატურგი ვლადიმერ მაიაკოვსკი გარდაიცვალა 1930 წლის აპრილში. მისი სახლ-მუზეუმის დაარსება ქართული ინტელიგენციის ცნობილ წარმომადგენლებს სურდათ გარდაცვალებიდან წლისთავზე, ამ საქმის ინიციატორი და ორგანიზატორი იყო შესანიშნავი საზოგადო მოღვაწე და მწერალი დია ჩიანელი (დავით ჩხეიძე).

გთავაზობთ ამონარიდს ნიკოლოზ კუჭუხუხიძის მოგონებებიდან: „დია ჩიანელის სტუმრობას ჩვენს ოჯახში ის მიზანი ჰქონდა, რომ გაცნობოდა სახლ-კარსა და ეზო-გარემოს, იქ მცხოვრებლებს, რათა მოემზადებინა ნადაგი მუზეუმის დაარსებისათვის. ჩემს წინაპრებს დიდი პატივით მიუღიათ სტუმრები, ისინი გაცნობიან ცალკეულ ნიუანსებს, მოუსმენიათ საინტერესო მოგონებები მაიაკოვსკების ოჯახზე, აღფრთოვანებაც გამოუთქვამთ ჩემს წინაპრებს მუზეუმის დაარსების იდეაზე, სუფრაც კარგი გამოილა და მოუხსენიათ.

დია ჩიანელს გაუუცხვივართ მე და ჩემი ძმები და უთქვამს: ამთავან ერთ-ერთი მუზეუმის დირექტორი გახდებო. ყოველივე ეს ჩემი წინაპრებიდან ვიცი“.

მუზეუმის დაარსება 1931 წელს ვერ მოხერხდა, მიუხედავად დია ჩიანელის დიდი მცდელობისა და მონდომებისა. ყოველივე ამის რეალიზება მოხდა მხოლოდ გარდაცვალებიდან 10 წლისთავზე - 1940 წლის 14 აპრილს, როდესაც მაიაკოვსკის პიროვნება უკვე კარგა ხნის რეაბილიტირებული იყო, ყოველივე ამას დია ჩიანელი ველარ მოესწრო.

საინტერესოა ის გარემოება, რომ მუზეუმის დაარსებამდე და ოფიციალურად გახსნამდე საექსკურსიო ჯგუფები მაინც მოდიოდნენ სახლის სანახავად, მოდიოდნენ სკოლის მოსწავლეები და მისი თავყვანისმცემლები, მაიაკოვსკის შემოქმედებით დაინტერესებული პირები, მწერლები...

სტუმრებს ხვდებოდნენ და მაიაკოვსკის შემოქმედებაზე ესაუბრებოდნენ ლევან და ოლინკა კუჭუხუხიძეები, უყვებოდნენ მათ საინტერესო მოგონებებს მაიაკოვსკების ოჯახზე, იგონებდნენ მათთან გატარებულ წლებს, ათვალიერებდნენ იმ ოთახებს, სადაც მაიაკოვსკები ცხოვრობდნენ.

მუზეუმის დაფუძნებასა და მომზადებაში უდიდესი წვლილი მიუძღვის შესანიშნავ პიროვნებას, მაიაკოვსკის ბრწყინვალე მკვლევარსა და მის დიდ თავყვანისმცემელს - მიხეილ კოლოსკოვს, რომელიც სპეციალურად ამ საქმისთვის მოავლინეს მოსკოვიდან მაიაკოვსკის დედის რეკომენდაციით.

1943 წლიდან მაიაკოვსკის დედის რეკომენდაციით მუზეუმის დირექტორად დაინიშნა შესანიშნავი პოეტი, მაიაკოვსკის მთარგმნელი, საზოგადო მოღვაწე, ქართული ალპინისტური საზოგადოების დამფუძნებელი მიქელ პატარაძე. იგი პირადად იცნობდა მაიაკოვსკის და რამდენჯერმე ჰქონია მასთან საინტერესო შეხვედრა. მას ძალიან დიდი წვლილი მიუძღვის მაიაკოვსკის მუზეუმისა და შემოქმედების პოპულარიზაციისა და საზოგადოების ფართო ფენებამდე მიტანის საქმეში. მისი მუშაობის პირობები ჩაეყარა საფუძველი მუზეუმის პირველი ლიტერატურული განყოფილების ხის შენობას, სადაც საკმაოდ მაღალპროფესიონალურ დონეზე იყო წარმოჩენილი მაიაკოვსკის პიროვნება და შემოქმედება, რამდენადაც ამის შესაძლებლობას იძლეოდა იმდროინდელი იდეოლოგია და პოლიტიკური თვალთახედვა. მიქელ პატარაძე მუზეუმს ხელმძღვანელობდა გარდაცვალებამდე, 1959 წლამდე.

მისი გარდაცვალების შემდეგ მუზეუმს სათავეში ჩაუდგა მიქელ პატარაძის ღირსეული მოსწავლე და მის ხელში აღზრდილი ნიკოლოზ კუჭუხიძე, რომელიც მანამდეც მუშაობდა მუზეუმში ჯერ ექსკურსია-მძღოლის, ხოლო შემდეგ მეცნიერ-მუშაკის თანამდებობაზე. მის ხელმძღვანელობას სიმბოლური დატვირთვაც ჰქონდა, რადგან ბატონი ნიკოლოზი იყო იმ კონსტანტინე კუჭუხიძის შვილიშვილი, რომელთანაც მდგმურებად ცხოვრობდნენ მაიაკოვსკები.

ნიკოლოზ კუჭუხიძე მუზეუმის თავკაცი იყო გარდაცვალებამდე, 2000 წლის სექტემბრამდე, 41 წლის მანძილზე. მისი ხელმძღვანელობის პერიოდში მოხდა მუზეუმის ახალი ლიტერატურული განყოფილების აგება 1983 წელს, 90 წლისთავთან დაკავშირებით და იგი ერთ-ერთი საუკეთესო იყო მაშინდელი რე-

სპუბლიკის მასშტაბით. 80-იანი წლების დასაწყისში მუზეუმში მომსვლელთა რაოდენობამ რეკორდულ მაჩვენებელს მიაღწია და იგი 500 000 მიუახლოვდა.

ბაღდათში დღესაც ძალიან ბევრი სიყვარულით იხსენებს ბატონი ნიკოლოზის განსაკუთრებულ ერუდიციას, მის შესანიშნავ ორატორულ ნიჭს, საქმისადმი გამორჩეულ სიყვარულსა და სხვა მაღალმოქალაქობრივ თვისებებს.

განსაკუთრებით მძიმე იყო როგორც ქვეყნისათვის, ასევე გამორჩეულად ჩვენი მუზეუმისათვის 90-იანი წლები, როდესაც მისი ყოფნა-არყოფნის საკითხი იდგა და ამ უმნიშვნელოვანესი ობიექტის გადარჩენა მოხდა წმინდა ენთუზიაზმისა და ცალკეული ღირსეული პიროვნებების პატრიოტული სულისკვეთების, შეიძლება ითქვას, თავგანწირვის საფუძველზე.

2000 წლიდან იწყება მუზეუმის ეტაპობრივი აღორძინების პერიოდი, არ შეიძლება დავივიწყოთ ბატონი ვაჟა ლორთქიფანიძის განსაკუთრებული ძალისხმევა, რომლის შედეგადაც მოხდა მუზეუმის კეთილმოწყობა და მატერიული-ტექნიკური კუთხით მონესრიგება. იმავე წელს მუზეუმის ლიტერატურული განყოფილების პირველი სართული საზოგადოებას გახსნა და ბაღდათის ისტორიულ-ენოგრაფიული მუზეუმი. ასევე ბაღდათის იმდროინდელი ხელმძღვანელობის ინიციატივით, მუზეუმის ლიტერატურული განყოფილების ბაზაზე, დაფუძნდა ლიტერატურული სალონი, რომელსაც სათავეში ჩაუდგა ჩვენი სახელოვანი პოეტი ზაალ ებანოძე.

განსაკუთრებულად გამორჩეული იყო მუზეუმისათვის 2008 წელი, როდესაც ფონდ „ქართუს“ დაფინანსებითა და სამშენებლო-საქველმოქმედო ფირმა „აბუ“-ს მონაწილე-

ბით, მუზეუმში ჩატარდა სრულმასშტაბიანი აღდგენითი სამშენებლო და სარემონტო სამუშაოები. სრულიად მონესრიგდა მუზეუმის მატერიული-ტექნიკური ბაზა, რესტავრაცია ჩატარდა ხის სახლს, მთლიანად გარემონტდა ლიტერატურული განყოფილება, მონესრიგდა მუზეუმის მიმდებარე ინფრასტრუქტურა, ყოველივე ამის შედეგად, ჩვენი მუზეუმი ერთ-ერთ საუკეთესო ტურისტულ ობიექტად გადაიქცა იმ დროისათვის სახელმწიფოში. ფართო მასშტაბით აღნიშნა პოეტის დაბადებიდან 115 და 120 წლისთავი, რომელსაც სერიოზული გამოხმაურება და რეზონანსი მოჰყვა იმდროინდელ საზოგადოებაში.

ბაღდათში ყოველთვის დიდი მონდომებით აღნიშნავდნენ დიდი ხელოვანის დაბადების დღესთან დაკავშირებულ მრგვალ თარიღებს, ხოლო მუზეუმში ყოველწლიურად იმართება პოეტის დაბადებისა და გარდაცვალების დღისადმი მიძღვნილი სალონური ფორმის ლიტერატურული ღონისძიებები, რომელშიც ყოველთვის მონაწილეობენ ბაღდათის ინტელიგენციის ცნობილი წარმომადგენლები...

წლებიდანელი წელიც განსაკუთრებულია, აღვნიშნავთ პოეტის დაბადებიდან 125 წლისთავს. საიუბილეო ღონისძიებისათვის მოსამზადებელი სამუშაოები, შეიძლება ითქვას, ორი თვით ადრე დაიწყო. ბაღდათის მუნიციპალიტეტის თავკაცის არჩილ გოგასაძის ხელმძღვანელობით შეიქმნა საორგანიზაციო ჯგუფი, ჩატარდა მნიშვნელოვანი სამუშაოები მუზეუმისა და მისი მიმდებარე ტერიტორიის ინფრასტრუქტურის მოსანესრიგებლად, მუზეუმის ისტორიაში პირველად დამონტაჟდა ეზოს ფერადი განათება, რომელიც სრულიად სხვაგვარ ეფექტს შესძენს მას.

მინდა დიდი მადლიერების გრძნობით აღვნიშნო ის დიდი გვერდში დგომა და დაფასება, გულსხმიერება, რომელიც გამოიჩინა განსაკუთრებით ბაღდათის მუნიციპალიტეტის მერამ, ბაღდათის კულტურისა და ხელოვნების განვითარების ცენტრის ხელმძღვანელობამ და ბაღდათის კეთილმოწყობის, დასუფთავებისა და მუნიციპალური სერვისების გაერთიანებამ. მათ ფაქტობრივად ყველაფერი გააკეთეს მნიშვნელოვანი საიუბილეო თარიღის ჩასატარებლად.

ყოველივე ეს კიდევ ერთი გამოხატულებაა იმ დიდი სიყვარულისა და პატივისცემისა, რომელსაც ჩვენი საზოგადოება იჩენს კონკრეტულად მაიაკოვსკისადმი, ზოგადად კულტურისადმი, ხელოვნებისადმი და მჯერად დროს გასვლასთან ერთად ეს სიყვარული და პატივისცემა კიდევ უფრო გაძლიერდება და გაღრმავდება.

ბაბა კუჭუხიძე

რევან კუჭუხიძე - 97

ჭიბლარშემოხვეული დაიბადა. ბებია თურმე შიშობდა, ბავშვს სამშობიარო ტრავმა არ დარჩენო. პროფესორს დაუმშვიდებია: ნუ გეშინიათ, ეს ბიჭი მარტო ბაღდათის კი არა, მთელი საქართველოს საამაყო ადამიანი იქნება... - იგონებს კომპოზიტორის და ეთერ ლალიძე.

ნაწყობები კვიპა ლალიძის ინტერვიუდან

პირველ მუსიკალურ შთაბეჭდილებას, რამაც ბიჭი მისცა მისი ნიჭის გამოვლინებას რევან ლალიძე ასე იხსენებს: „მამინ სკოლაში ვსწავლობდი. სოფელში ვატარებდი არადადეგებს. მიმიხაროდა ოფრამი, სადაც ნათესავები, მეგობრები მეგულებოდნენ. ვზანაობდით, ვთევზაობდით, ვცეკვობდით. ხშირად როფლის სკოლის ეზოში ვთამაშობდით. ერთხელ რეპროდუქტორიდან შემომესმა ზაქარია ფალიაშვილის „დაისის“ შესავლის ჰანგები. დაუფინყარია მღვლეარება, რომელიც მამინ განვიცადე. ეს იყო ჩემი პირველი შეხვედრა მუსიკასთან. აქედან დაიწყო მისი მონონება, შეგრძნება. არც კი ვიცი, საიდან მქონდა მუსიკის აღქმის, მით უფრო, შეფასების უნარი. დიდი დრო გავიდა მას შემდეგ. ზაქარია ფალიაშვილი დღესაც ჩემი კერპია, სიამაყეა.

მშობლებმა მიმბარეს თბილისის მეშვიდე მუსიკალურ სკოლაში, რომელიც კალინინის ქუჩაზე მდებარეობდა. ძალიან უცხო სიტუაციაში აღმოვჩნდი. ვცხოვრობდი სტადიონთან, ბურთის თამაშით ვიყავი გატაცებული და,

უცბად, სხვა გარემოში მოვხვდი. ვიოლინოზე დამანყებინეს დაკვრა. ძალიან კარგი პედაგოგი მყავდა, თუმცა, სამხიელი პედანტი იყო. როგორც კი როლში შევიდოდი, მეტყოდა: „სკრიპკუ ვიმე!“ ამის თქმა და ჩემი გათიშვა ერთი იყო. ასე მეგონა, მანამეზ-მეთქი. ეს სიტყვები საშუალოდ ჩამრჩა მესხიერებაში. სამჯერ ვუვანე „სკრიპკას“, არ მინდოდა ვიოლინოთ სიარული. ამ ასაკის ბიჭებს ეთაკილებათ ხოლმე ზედმეტი ყუთის ტარება, მით უმეტეს, უკვე შერქმეული მქონდა მეტსახელი „სკრიპაჟ-ტრიპაჟ“. მეოთხედ კი ჩემი გადანყებულება საბოლოო იყო. ერთ დღეს ჩვენს სკოლაში მოეწყო თვითშემოქმედებითი კონცერტი. აქ გამომადგა ჩემი სავიოლინო გაცილილება: დავიხურე ძველი „შლიაპა“ და სცენაზე მოხეტიალე მუსიკოსის როლში გამოვედი. ამ დროს მოდაში იყო ასეთი სიმღერა - „პარახოდი მოდის, არ ჩერდება“... მეც სწორედ ამ „პარახოდს“ ვუკრავ ვიოლინოზე. დიდი წარმატება მქონდა. დამთავრდა კონცერტი. მეგონა, რომ ყველა - დირექტორი, მასწავლებლები - შემაქებდნენ და მეტყოდნენ: „ყოჩაღ, რეზო!“ ნაცვლად ამისა, მითხრეს - ერთი ქალი გიბარებსო. მივედი, შემეკითხა: რა გვარი ხარ, რომელ მუსიკალურ სკოლაში სწავლობდიო, - უკვე იცოდა, რომ მუსიკის სწავლას თავი დავანებე. მუსიკალურ სკოლაში რომ მესწავლა, ცხადია, ასეთი „რეპერტუარი“ არ გამოვიდოდი. ხვალვე მამაშენი ჩემთან მოვიდეს ამა და ამ მისამართზეო. სკოლის დირექტორმა გამაფრთხილა: მამას გადაეცი, თორემ,

ხვალ მე თვითონ შეგამონებო. გადავეცი მამას. მივედი, ეს ქალი აღმოჩნდა ჩვენი სასიქალო ლარისა ქუთათელაძე. მამინ ის თბილისის მეოთხე სამუსიკო სასწავლებლის დირექტორი იყო. სწორედ ამ ბედნიერმა დღემ გადანყვიტა ჩემი მუსიკოსობა. მამინ იქ ლუარსაბ იაშვილი ასწავლიდა. მას მიმბარეს. ბატონმა ლუარსაბმა ძალიან დამაინტერესა, მიკითხინებდა: „აბა შენი ჭირიმე, აბა შენ გენაცვალე“. მეც გატაცებით ვემუშაობდი ბეგრანზე. ცოტა ხნის შემდეგ მოსწავლეთა სიმებიანი კვარტეტისთვის დავწერე სამი მინიატურა: „მგზავრული“, „იანანა“ და „ალმოსავლური ციკვა“. ამ კვარტეტში მეც ვმონაწილეობდი - პირველ ვიოლინოზე ვუკრავდი. სასწავლებლის კონსულტანტი იყო ცნობილი ქართველი კომპოზიტორი დიმიტრი არაყიშვილი, დიდებული ადამიანი. ბატონმა დიმიტრამ მითხრა: „ჩემო შვილო! შენს მომავალზე უნდა იფიქრო, საკომპოზიტორო ფაკულტეტზე უნდა ისწავლო“. ჩემი მინიატურები მოსწონებია. ასე გადამწყდა ჩემი ბედი. ჩავირიცხე კონსერვატორიაში პროფესორ ანდრია ბალანჩივაძის კლასში. ბატონმა ანდრია ამ დამაყენა სწორ გზაზე. ანდრია ბალანჩივაძე ძალიან მომთხოვნი პედაგოგი იყო. კონსერვატორიაში დიდი დატვირთვით ვემცადინებოდი, ამასთან ერთად ორ ადგილას ვემუშაობდი - ომის პერიოდი იყო, უჭირდა ხალხს, ყველა ვემუშაობდით. დილაობით სიმფონიურ ორკესტრში ვუკრავდი, მერე რადიოკომიტეტში მივდიოდი. მიუხედავად ასეთი დატვირთვისა, ჩაიკოვსკის სახელობის სტიპენდიანტიც

გავრძელება მე-3 გვ.

დასაწყისი მე-2 გვ.

ვიყავი. კონსერვატორიაში შესვლისთანავე, პირველივე წელს, დავეწერე სიმებიანი კვარტეტი, ვარიაციები, „ორი სიმღერა“. დროის უკმარისობას ვერ ვგრძნობდი. ყველაფრისთვის მოიძებნება დრო, თუ კაცი მოინდომებს – ამაში შემდეგშიც არაერთხელ დავრწმუნდი. სიმფონიურ ორკესტრში მუშაო-

კოვსკიზე, შოპენსა და სხვა გენიალურ შემოქმედებზე აქვს ყური მიჩვეული და ტყუილუბრალოდ საქებარს ვერაფერს ათქმევინებ... და მე ვზეიმობდი „სუთიანს“. ეს იყო ჩემთვის იმედის ვარსკვლავი. ასე დამთავრდა ხალისიანი სტუდენტობის პერიოდი...

მე ვერ ვიხსენებ ვერცერთ დიდ ხელოვანს, რომ მისი შემოქმედების მყარ საყრდენს მშობელი ერი არ წარმოადგენდეს. სწორედ აქედან

ბამ დიდად შეუწყო ხელი ჩემს პროფესიულ მომწიფებას. გაფორმებული ვიყავი კონცერტ-მეისტერის დამხმარედ, ე.წ. „პოდრუჩნიკად“. მერე დამსვენებოდა პულტზე. წინ პარტიტურა მედო, ვუკრავდი: ბეთჰოვენს, ვაგნერს, ბერლიოზს, შუმანს, ლისტს, ჩაიკოვსკის... ასე დავეუფლე პარტიტურის კითხვას, საორკესტრო ხელოვნებას... ბევრი ნაწარმოები ასე შევისწავლე.

1949 წელს კონსერვატორიაში სადიპლომო პროგრამის, სიმფონიური პოემის – „სამშობლოსათვის“ მოსასმენად მკაცრი კომისია შეიკრიბა – დიდი ცოდნისა და გამოცდილების ადამიანები, რომლებსაც ბეთჰოვენზე, ჩაი-

კოვსკის შემოქმედების სიდიადეც. თუ ხელოვანი შეზრდილია ხალხთან, ცხოვრობს მათი მისწრაფებებით, სიხარულითა და ჭირ-ვარამით, მისი შემოქმედება ყველასთვის მისაწვდომი და გასაგებია. ცხოვრების ღრმა ცოდნა უფრო მრავალფეროვანს ხდის და ამდიდრებს ადამიანს. უფრო მეტიც, დროის დიდი ნაწილი ხალხთან უნდა გაატარო, ნურავის ეგონება, რომ ამით დრო იკარგება, პირიქით...

როცა ქვეცნობიერი სამყარო ხალხური სიბრძნით გამდიდრდება, როცა ხალხურ მელოდიში ჩაღვრილ განცდას, სიხარულსა თუ წუხილს შეისისხლხორცებ, ნაწარმოებიც უთუოდ იმავე ენაზე ამეტყველებს, ოღონდ საკუ-

თარი, განსხვავებული ხმით.

მე საერთოდ არ მოცდებია კომპოზიტორობაზე. მამაჩემი, მეტად თავშეკავებული კაცი, იტყოდა ხოლმე: „ნეტავი ამ ონავრისაგან დადგება ოდესმე კაცი?“ ის მაძულებდა, მესწავლა მუსიკა, მე კი ვეზბურთს ვთამაშობდი. გაფუჩინარდებოდი მთელი დღით, გაფურბოდი მუსიკას. შემდგომში, როდესაც მამამ ჩემი სიმღერები მოისმინა, ძალიან გაიკვირვა: „რეზო, ეს შენ ხარ?“ აი, ეს იყო ჩემი ყველაზე დიდი აღიარება. თქვენ ალბათ მეტყვით, მამისგან აღიარება ძალზე ადვილიაო, ჩემთვის კი მისი სიტყვები დღესაც ფასდაუდებელია...

ცხოვრებაში ჩემთვის ყველაფერი ძირითადია. აი, საყვარელი საქმე კი მუსიკის წერაა, ამითომაც არ ვაძლევ თავს უფლებას ვაკეთო ყოველდღიურად.

ამბობენ, მხატვრული კინოსურათი მუსიკალური ნაწარმოების ყველაზე დიდი და სწრაფი პოპულარიზატორია. წლების მანძილზე კინომუსიკაში ვდებდი მუსიკის თემებს, რომელიც გათვალისწინებული მქონდა მომავალი ოპერისათვის. ბევრი ნაყოფიერი და ბედნიერი დღეები მომიტანა კინოში გატარებულმა დღეებმა...

მახსოვს, სტადიონზე შესვენებისას კინოფილმ „საბუდარელი ჭაბუკიდან“ მუსიკას რომ უკრავდნენ, ასე მეგონა, მთელი სტადიონი მე მიყურებდა, უკან მოხედვის მცხვენიდა, აი, მაშინ ველავადი... მერე შევეჩვიე... ვფიქრობ, „საბუდარელის“ მსგავსი არაფერი შემიქმნია“.

აღიარებებს შორის ერთ-ერთი ყველაზე აუცილებელი შენივე თანამომძიებლის აღიარებაა. ტყე და მდინარე ჩემი სისხლი და ხორცია... იგი თავისი იდუმალებით და საოცრებით ყოველთვის არის შემოქმედისთვის შთაგონების საგანი.

...თუ რაიმე გამიკეთებია მუსიკაში, სულ ნადირობის პარალელურად. ჩემი მეგობრები ხუმრობდნენ, რეზოს რომ უთხრა, ცუდი კომპოზიტორი და კარგი მონადირე ხარ, გაუხარდება, მაგრამ კარგი კომპოზიტორის და ცუდი მონადირის სახელი რომ შეჰკადრო – ეწყინებაო. ერთხელ, ჩემი მეგობრები – ბიძინა კვერნაძე და დავით ცერცვაძე მახლდნენ ღორზე სანადიროდ. გადავწყვიტე, შემემონებინა და დარიგება დავუწყე: გამოქანებული ღორს უნდა მოერიდო, ჩაუსაფრდე, არ შეი-

ძლება პირდაპირ შეხვედრა-მეთქი. უცებ ძაღლების ყეფა გაისმა, ჩამოვრჩი და ვიყვირე: ღორი მოდის-მეთქი. იმ გზას, რომელსაც მივუყვებოდი, ნაკრძალის მაღალი ლოზე გასდევდა გვერდით. შემინებულმა დავითმა დაჰკრა ბიძინას მხარზე ხელი და ლობის მეორე მხარეს აღმოჩნდა, მას ბიძინაც მიჰყვა. სიცილი ველარ შევიკავე და ისინიც მიხვდნენ ჩემს ხუმრობას, მაგრამ, ნაკრძალიდან გამოსვლა არც ისე იოლი საქმე იყო. სად უნდა მემოვა ღორი, რომ ამჯერად ლობის აქეთ მხარეს გადმოესროლა ჩემი მეგობრები?! დიდ მანძილზე მოუხდათ ეკალბარდებში სიარული“.

რევაზ ლალიძე თავის დამოკიდებულებას ე. წ. „შლიაგერებთან“ ასე გადმოგვცემს: „მე ამათ არ უარყვოვ. ამ მოდერნისტულ რითმებშიც არის ზოგჯერ რაღაც ისეთი, რაც მოქმედებს პირდაპირ ფიზიოლოგიაზე, ესთეტიკის გვერდის ავლით. მე მოგიყვანთ შედარებას: ასეთი მუსიკა, იცით როგორ მოქმედებს? როგორც ძლიერი, სპირტიანი სასმელი, მაგალითად, „ჭაჭა“. ყოველ ღვინოს თავისი ემოციური დატვირთვა აქვს: შუშუნა - მხიარულებისთვისაა, ღვინოს სხვადასხვა სახეები - დარდის გასაქარვებლად, არაყი - სასონარკვეთილების სასმისია, ის თიშავს ადამიანს.

რისგან მზადდება ღვინო? ანბანური ჭემ-მარიტებაა - ყურძნისაგან! მაგრამ სინამდვილეში იგი გრადუსებისა და მზისგან შედგება. ვისაც რა უნდა, იმას ირჩევს. ერთს გრადუსები სჭირდება, მეორეს - მზის სხივები...“

ბოდიშ გიხდით იმაზე, რომ ასეთ შედარებას ვახდენ, მაგრამ მაიაკოვსკიც კი, რომელიც ჩემი მშობლიური ხანისწყლის ნაპირებზე გაიზარდა, ამბობდა:

„Вино и поэзия, И если ее
Хоть раз
По-настоящему
Испили рты –
Ее не заменит
Никакое питье,
Никакие пива,
Никакие спирты“.

აი, სწორედ ასე ვფიქრობ მეც მუსიკაზე. ამიტომ ვწერ...

მოგონებები კომპოზიტორზე და მის შემოქმედებაზე

„რეზო ჩემზე წელიწად-ნახევრით იყო უფროსი. როგორც კი სკოლიდან დაგვიტოვებდნენ, მეორე დღესვე სოფელში მივემგზავრებოდი. ჩასვლისთანავე რეზო პატარა მდინარე „ლუხუტასკენ“ გარბოდა და იწყებოდა მოუწყენელი თევზაობა. ოფრიდან ბაღდათში ბებია-ბაბუასთან ურმით მივდიოდი. ეს იყო ჯაფარიძეების დასახლებული ერთი კუთხე, რომელსაც ჯაფარიძეების კუნძულს ეძახდნენ. ჩვენი ეზოს წინ წისქვილის არხი ჩამოდიოდა, ეზოს უკან კი – მდინარე ხანისწყალი. პირველად რეზო სათევზაოდ დედას ბიძაშვილმა – ვახტანგ ჯაფარიძემ წაიყვანა. მან ჩუმად რეზოს ანკეს თევზი მიაბა. გაგოყდა ბიჭი სიხარულით ანკესზე თევზი რომ დაინახა. იმ სიხარულს, რაც მაშინ განიცადა, ხშირად იგონებდა კმაყოფილი ღმილით. სწორედ იმ დღიდან გაიტაცა რეზო თევზაობის თავდავიწყებულმა სიყვარულმა.

რეზოს თავისი ფანტაზიით დაპყრობილი ჰქონდა ოფრისა და ბაღდათის ყველა კუთხე-

კუნძული. ერთი პერიოდი ხატვამაც გაიტაცა. ძალიან მოსწონდა შიშკინის ნახატები. გადაშლიდა ალბომს და საათობით ზეთის საღებავებით იხატავდა იქიდან ბუნების ხედებს. შემდეგ კი გადაინაცვლებდა ტყეში, მთაში, მდინარესთან და გატაცებით ხატავდა საყვარელი სოფლის პეიზაჟებს. ძალიან სასიამოვნო ნახატები ჰქონდა... მაგრამ მას სძლია მუსიკის სიყვარულმა და ხატვას თავი მიაწვია...

ბაღდათისა და ოფრის განსაკუთრებული სიყვარული რეზოს მთელი ცხოვრება გაჰყვა. როდესაც სოფლიდან ვინმე ვეწოდა, მის სიხარულს საზღვარი არ ჰქონდა. ერთხელ ვერიკა ბიძოლა გვეტყუმრა. რეზომ ძალიან გაიხარა, გამოჰკითხა ოფრის ამბები, მოიკითხა ახლობლები, თან ჩუმად მაგნიტოფონი ჩართო და ვერიკას იმერული დიალექტით საუბარი ჩაიწერა. წასვლისას გაისმა მაგნიტოფონის ხმა. ქალი დაიბნა, ჯერ ვერ გაიგო რა ხდებოდა, შემდეგ კი ეხვეწებოდა ნაეშალა ჩანანერი. რეზომ უთხრა, ჯერ დამპირდი, შემდეგ ჩამოსვლაზე რამდენ ლიტრ ღვინოს ჩამომიტანო (ეს, რა თქმა უნდა, ხუმრობით), მაგრამ „უღვინოდ“ მოხდა მათი შეთანხმება და რეზომ ჩანანერი წაშალა...“ იგონებს კომპოზიტორის და ეთერ ლალიძე.

რევაზ ლალიძის ქალიშვილი ლელა ლალიძე იგონებს: „მამა ხშირად აღნიშნავდა: ზოგჯერ ვფიქრობ, მუსიკამ შემაყვარა ასე სიცოცხლე თუ სიცოცხლემ მუსიკაო...“

გარდაცვალებამდე ერთი კვირით ადრე უმიძიმეს მდგომარეობაში ჩავარდა. დაეცა წნევა, გაუქრა მაჯისცემა... ექიმების მცდელობით მაჯისცემა ოდნავ გამოსწორდა, მაგრამ სიცოცხლის ნიშანწყალიც არ ეტყობოდა. თვალელებიც არ ჰქონდა გახელილი, რომ მოულოდნელად მოგვესმა მისი ხმა – „იმღერეთ რამე!..“

არ ვიცი სიცოცხლის წყურვილმა მოაბრუნა ამქვეყნად თუ მუსიკამ...“

მორის ფოცხიშვილი:

„მის სიმღერებში ბორგავს სული ქართული, სიტყვა ქართული, მზე ქართული, ეშხი და პენი გაუხუნარი ივერიისა“.

ლადო გულიაშვილი:

„სიმღერა თბილისზე“ ამაღლებული სულის, სიყვარულის, სიხარულის დაუსრულებელი სიმღერაა, რომელიც იხმოვანებს მანამ, სანამ იარსებებს მთაწმინდა, ქართული ენა, ქართველი ხალხი“.

ვერიკო ანჯაფარიძე:

„რეზო ლალიძე ქმნიდა ისეთ მუსიკალურ ნაწარმოებებს, რომლებიც საოცრად ამდიდრებდნენ ფილმებს, სპექტაკლებს და ალაფრთოვანებდნენ მსახიობებს“.

რეზო ჩხეიძე:

„რევაზ ლალიძემ მოგვიძღვნა უბრწყინვალესი მელოდიები საქართველოზე, რომლითაც ვამაყოფთ, როგორც მაღალი კულტურის ერი და თამამად ვუსწორებთ თვალს მომავალს“.

მურმან ლებანიძე:

„რევაზ ლალიძე ცხოვრობდა, როგორც ვაჟაკი და ქმნიდა, როგორც პოეტი“.

მუსხრან მაჭავარიანი:

„ძალიან ბევრი რამ მიეცემა დაფინყვას, მაგრამ შთამომავლობა არასოდეს არ დაივიწყებს რევაზ ლალიძის მზიან მუსიკას“.

ბიძინა კვერნაძე:

„არ დარჩენილა ადამიანის სულის ისეთი სფერო, რომელსაც რევაზ ლალიძის კალამი არ შეხებოდეს. მისი ჰანგების უმეტესი ნაწილი საერო ჰიმნებად შეერწყა ჩვენი ხალხის სუ-

ლიერ ცხოვრებას“.

მიხეილ თუმანიშვილი:

„რეზო ლალიძე კეთილი, სასწაულმოქმედი იყო, რომელმაც ადამიანებს სანოტო ნიშნებით აღწუსებული თავისი გულის სევდა და ხალხის დავიგტოვა მუსიკალური შედეგების სახით“.

გრიგოლ აბაშიძე:

„რევაზ ლალიძეს ჩვეულებრივი სმენის გარდა, მინდიას სმენაც ჰქონდა, სხვათა ყურისთვის მიუწვდომელი ხმები და ჰანგები ესმოდა“.

ნანი ბრეგვაძე:

„რევაზ ლალიძის სიმღერები რომ არა, მე ჩვეულებრივი რიგითი მომღერალი ვიქნებოდი“.

ნინო რამიშვილი:

„მითხარით, ვინ უმღერა ასეთი გზნებით მშობელ მხარეს, მის ბუნებას, საყვარელ თბილისს, როგორც ეს რევაზ ლალიძემ შეძლო?“

გიგა ლორთქიფანიძე:

„ათასი მოდა ჩაივლის მუსიკაში, რეზოს მოდა არასდროს ჩაივლის. მისი მუსიკა ყოველთვის თანამედროვე იქნება“.

მასალა მომზადებულია ნათელა პაიკიძის წიგნის „რევაზ ლალიძე – მოგონებებში გაცოცხლებული“-ს მიხედვით

გ ა ნ ა თ ლ ე ბ ა

ბაღდათის მოსწავლე-ახალგაზრდობის სახლში საზაფხულო სკოლა გაიხსნა, რომელიც 2-დან 31 ივლისის ჩათვლით იფუნქციონირებს. მისი მიზანია მუნიციპალიტეტში მცხოვრები 6-დან 18 წლის მოსწავლეების თავისუფალი დროის სწორად ორგანიზება, არაფორმალური განათლების გზით ცოდნის მიღებისა და კრეატიული ხელშეწყობის წახალისება. საზაფხულო სკოლას 60- მდე მოსწავლე ჰყავს (5-6 -დან 13 წლამდე). ისინი, ოთხი კვირის განმავლობაში, მათთვის მოწყობილ სივრცეებში შეძლებენ რეალიზაციასა და დასვენებასთან ერთად საკუთარი პოტენციალის გამოვლენას.

პროექტის ფარგლებში მოწყობილია ხუთი სივრცე (კრეატიული, ინტელექტუალთა, არტ-სივრცე, შემეცნებითი და კინოა და მუსიკის სივრცეები) და ოთხი თემატური დღე (ეტიკეტისა და ესთეტიკის, ლაშქრობის, პოეზიისა და გარემოს დღეები).

საზაფხულო სკოლის იდეა სკოლამდელი და სკოლისგარეშე დაწესებულებათა გაერთიანების მოსწავლე-ახალგაზრდობის სექტორის მენეჯერს – მარინა ჩხეიძეს ეკუთვნის, პროექტის ხელმძღვანელობს ლიდერთა კლუბის ხელმძღვანელი თეონა ფახურიძე. საზაფხულო სკოლის შემაჯამებელი შეხვედრა 31 ივლისს გაიმართება.

ინფორმაცია მოგვანოდა ბაღდათის მოსწავლე-ახალგაზრდობის სახლმა

კულტურა

ანსამბლ „საირმეს“ დაარსებიდან 60 წელი, ლოტბარის – სულიკო ვეფხვაძის ანსამბლში მოღვაწეობიდან კი 40 წელი გასულა, ხოლო თავად ბატონი სულიკო ახლახან 80 წლისა შესრულდა. ეს საიუბილეო თარიღები შესაბამისად აღინიშნა რევაზ ლაღიძის კულტურის სახლში – „საირმეს“ დაბადების ადგილას და საიუბილეო კონცერტის სულისჩამდგმელი სულიკო ვეფხვაძე გახლდათ, მისთვის ჩვეული შემართებითა და ნიჭიერებით.

თამამად შეიძლება ითქვას, უმაღლესი დონის საშემსრულებლო ოსტატობით მომზადებული კონცერტი იხილა დარბაზში შეკრებილმა ბაღდათელმა მაცურებელმა და ქუთაისელმა სტუმრებმა, ქართულ ფოლკლორში სულიკო ვეფხვაძის ღვანლზე მისმა აღზრდილებმა და კოლეგებმა სცენიდან ისაუბრეს. არც ის ხალხი დავიწყებიათ, რომლებმაც სათავე დაუდეს „საირმეს“ დაარსებას (ანდრო ქართველიშვილი, პარმენ ბუხაიძე).

ბაღდათის მუნიციპალიტეტის მერიამ და ხელოვნებისა და კულტურის განვითარების ცენტრმა კი იუბილარი სპეციალური საჩუქრით დააჯილდოვა.

***

5 ივლისს წყალტუბოში გამართულ ფესტივალზე „რეტრო 2018“ იმერეთის თითქმის ყველა მუნიციპალიტეტი შეუერთდა, მათ შორის ა. (ა). ი. პ. ხელოვნებისა და კულტურის განვითარების ცენტრის ტრიო „იმერეთი“ (ნოდარ ფულარიაძე, მერაბ ნერგაძე, ავთო გოგავა). ჟიურის თავმჯდომარე ცნობილი ქართველი კომპოზიტორი მაცაცო სეხისკვერაძე გახლდათ. ტრიო „იმერეთი“ ნამღერი ჟიურის ყველა წევრმა 10 ქულით შეაფასა და ფესტივალის გამარჯვებული გახდა.

***

14 ივლისს მწერალ ნოდარ დუმბაძეს დაბადებიდან 90 წელი შეუსრულდებოდა. საიუბილეო თარიღთან დაკავშირებით ა. (ა). ი. პ. ბაღდათის ხელოვნებისა და კულტურის განვითარების ცენტრის ბაღდათის ცენტრალურმა ბიბლიოთეკამ გამართა ღონისძიება სახელწოდებით

„მზინი გულის მწერალი“. საღამოზე გაიხსენეს მწერლის ცხოვრება და შემოქმედება. ნაჩვენები იყო დოკუმენტური მასალა ნოდარ დუმბაძის ცხოვრებიდან და მისი ნაწარმოებების მიხედვით გადაღებული ფილმების ფრაგმენტები. ღონისძიებაში ჩართულები იყვნენ ბიბლიოთეკის ახალგაზრდა მკითხველები. საღამო ემოციურად დატვირთული აღმოჩნდა დამსწრე საზოგადოებისთვის.

ინფრასტრუქტურა

იმერეთში სახელმწიფო რწმუნებულის-გუბერნატორის მოვალეობის შემსრულებელმა გრიგოლ დალაქიშვილმა, ბაღდათის მუნიციპალიტეტის მერმა არჩილ გოგასაძემ და მერის პირველმა მოადგილემ კახა ენუქიძემ მუნიციპალიტეტში მიმდინარე ინფრასტრუქტურული პროექტები დაათვალიერეს.

წელს 5 სოფელში: I და II ოზჩაში, დიმში, ფერსათსა და საკრაულაში იგება ასფალტობეტონის გზა.

აღნიშნული სამუშაოები რეგიონებში განსახორციელებელი პროექტების ფონდიდან ფინანსდება.

სოფლის მეურნეობა

ჩეხური არაკომერციული ორგანიზაცია „ფიფლ ინ ნიდ“ (PIN) ახორციელებს პროექტს „მეფუტკრეობის მდგრადი განვითარება საქართველოში“, რომლის ფარგლებში ორგანიზაციის წარმომადგენელი ბაღდათელ მეფუტკრეებს შეხვდა და პროექტის პრეზენტაცია გამართა. შეხვედრის ბოლოს მონაწილეებმა შეაფასეს მარტივი სარეგისტრაციო ფორმა, რომლის მიხედვითაც შეირჩევიან კურსის მსმენელები. პროექტი დაფინანსებულია ჩეხეთის განვითარების სააგენტოს მიერ და მისი მიზანია საქართველოში ხარისხიანი თავლისა და ფუტკრის სხვა პროდუქტების მოცულობისა და ღირებულების ზრდა, საქართველოს ბაზარზე ხარისხიანი პროდუქციის წარმოების ხელშეწყობა. აღნიშნული პროექტის ფარგლებში მცირე და საშუალო ზომის, 10-დან 160 სკის მფლობელ მეფუტკრეებს შესაძლებლობა აქვთ გაიარონ უფასო თეორიული და პრაქტიკული სასწავლო კურსი (7 სალექციო დღე), რეგიონებში მოღვაწე მონაწილე მეფუტკრეების საწარმოებში. სასწავლო კურსის წარმატებით დასრულების შემდეგ მათ საშუალება ექნებათ მონაწილეობა მიიღონ საგრანტო კონკურსში, რომელიც გამოცხადდება მიმდინარე წლის ბოლოს.

მსგავსი ტიპის საინფორმაციო შეხვედრები 2018 წლის 17-დან 27 ივლისის ჩათვლით საქართველოს სხვა რეგიონებშიც გაიმართება.

დამატებითი ინფორმაციისთვის, გთხოვთ იხილოთ PIN-ის ვებ-გვერდი: <https://bit.ly/2LokrmG> და ფეისბუქ-გვერდი www.facebook.com/PeopleInNeedGeorgiaPIN

ქვემოქმედება

5 ივლისს მამა ანდრია ყურაშვილის გარდაცვალებიდან 25 წელი გავიდა. მისი სულის მოსახსენიებელი პანაშვიდის შემდეგ, ყურაშვილების ოჯახის უცხოეთში მყოფი მეგობრის, საქველმოქმედო ორგანიზაცია „ჩეხოს სახლის“ დამფუძნებლის – ნინო ჩეხოშვილის მხარდაჭერით, მამა ანდრიას ოჯახის წევრებმა ბაღდათის მუნიციპალიტეტის მერიისა და საკრებულოს წარმომადგენლებთან ერთად უფასო სასაძილოს 56 ბენეფიციარს ნობათი გადასცეს.

ბაღდათის მუნიციპალიტეტის ა. (ა). ი. პ. ხელოვნებისა და კულტურის განვითარების ცენტრი
საქართველო, ბაღდათი, ჯახიანის ქ. №3
ტელ: 595 538 536; 591 00 76 54
ელ ფოსტა: chemigazeti@gmail.com

რედაქტორი ანა ქორიძე
ტექნიკური რედაქტორი ლაშით ყიფიანი
„ჩემი გაზეთის“ გუნდი:
მარიამ ოქროჭელიძე, ანელონა ჭავჭავანიძე,
აზა მამანიშვილი, ნინო სახამბერიძე,
ფოტო: ანა ფხალაძე

გაზეთი დაჯავადონდა
ი/მ მამუკა ჭოლაძის მიერ
დაიბეჭდა
შ.პ.ს. „ქოლოში“